

ELŐSZÓ

Szeretem, ahogy Robi beszélget. Pedig tudom, hogy vannak nála sokkal jobb riporterek, de mégis van valami a levegőben, amikor Robi kérdez. Talán azért, mert nem is igazán kérdez. Még le se ül az alanyaival, de valamivel már elkapja őket. Tudom, hogy nem Molnár Ferenc-rajongó, de a *Játék a kastélyban* úgy kezdődik, hogy a kizárólag színházban gondolkodni tudó Turai megérkezik társával, Gállal és az ifjú zeneszerzővel a kastélyba, bemennek a szalonba, majd hosszú ideig nem történik semmi, aztán eljutnak oda, hogy Turai azon töpreng, milyen nehéz elkezdni egy darabot, aztán ad rá egy megoldást. Nos, én ugyanezt láttam többször is Robinál.

Én is csináltam már néhány interjút, és tudom, hogy egy beszélgetést is nehéz elkezdni. Robinak van egy technikája: rögtön kizökkenti az alanyt egy kedves mondatral, egy utalással a ruhájára, a nézésére vagy a járására, és máris észrevétlenül elindul a beszélgetés. Ezt először egyébként körülbelül huszonhárom évvel ezelőtt vettem észre, még az RTL *Reggeli* című műsorában. Az egy olyan műsor volt, amibe olyan vendégek is eljöttek, mint Janikovszky Éva, Garas Dezső, vagy éppen Göncz Árpád. De számomra az egyik legemlékezetesebb pillanat az volt, amikor Eötvös Gábor, a legendás zenebohóc látogatott el hozzánk nem sokkal a halála előtt. Neki volt az a híres mondása, amikor újabb és újabb hangszereket vett elő a kabátjából, hogy van másik. Robi volt az egyik riporter, és akkor történt valami. Pontosan már nem emlékszem, hogy mitől, de a stúdióban mindenki elcsöndesedett, a stáb abbahagyta az unatkozást, és csak a beszélgetésre koncentrált. Valamit Robi kihozott az egykori nevetetéből, amitől mindenkinek a szemében megjelentek a könnyek. Akkor határoztam el,

hogy ha törik, ha szakad, megpróbálok összeszervezni olyan beszélgetéseket, ahol Robi az idősebb művész-, elsősorban színészgenerációval beszélget. A 2005–2006-os évek közepén leginkább Román Péter akkori televíziós vezető jóvoltából tizenkét beszélgetés többek között Kállai Ferencsel, Törőcsik Marival, Tordy Gézával, Komlós Jucival és Avar Istvánnal. Aztán néhány évvel később kicsit nehezebben, sok-sok nehéz tárgyalás után, az akkori ORTT segítségével újabb tizenkettő.

Olyan, mintha nagyon elfogult lennék Robival. Ez részben így van, de közben sajnálom (miközben megértem), hogy egyre jobban sodródott bele a közéletbe, a politikába. Valószínűleg emiatt ezek a beszélgetések valahogy eltűntek, az utóbbi években nem kerülhettek elő, pedig csoda lenne őket meghallgatni, őket megnézni. Jobban örülnék, ha Robi inkább „csak” színházat igazgatna, rendezne, vagy a színpadon lenne, mert akkor, amikor egy-egy legenda távozik közülünk, automatikusan levetítenék ezeket az egyedülálló beszélgetéseket. Talán emiatt is kezdett el mocorogni bennem valami, amikor tizenöt évvel az első interjúk után újra a fejembe vettem, hogy milyen jó lenne, ha Robi ismét beszélgetne az azóta már idősebbek közé került kollégáival.

Ezúttal a Demján Alapítvány látott benne fantáziát, és az RTL volt a partner. Ennek eredményét tartja most a kezében az olvasó. Meggyőződésem, hogy írásban is átjön az, ami a beszélgetések közben megint a levegőben volt. Ahogy udvarolt Béres Ilonának, ahogy kacagott Szacsvey Lászlóval, vagy ahogy elfelejtve minden köztük lévő különbséget imádták egymást Eperjes Károllyal, mert végre csak a színházról beszélgettek. Ültem a stúdióban a kamerák mögött a két kiváló RTL-es szerkesztővel, Borsody Istvánnal és Lázs Sándorral, és eszembe jutott, amikor még mi is belepirultunk abba, ahogy Robi azt mondta 2005-ben Törőcsik Marinak, hogy Mari, magának milyen jó a lába. Ilyet egyik televíziós ikonom se mert volna mondani a dívának, egyszerűen azért, mert Robinak egészen más a viszonya szakmája nagy öregjeihez, mint a nála szakmailag felkészültebb igazi riportereknek. Ettől lettek ilyen izgalmasak, szórakoztatóak és egyben kordokumentumok ezek a beszélgetések. Remélem, önök is így gondolják majd.

Radnai Péter

BÁNSÁGI ILDIKÓ

„Nincs vége, mert én gondolkodtam rajta,
hogy mikor kell abbahagyni egy ilyen pályát.
És akkor lehet, hogy abba kell hagyni,
de én úgy érzem, hogy nem. Most nem tudom,
de ha nem gyakorlod a pályát, úgy el kell.”

– *Parancsolj! Csodálatosan csinos vagy.*

– Köszönöm.

– *Rögtön pozitívan fogok kezdeni. Mindent megkaptál.*

– Ez nekem jólesik.

– *Jólesik?*

– Igen.

– *Nézve, hogy mi mindent csináltál végig, valahogy az az ember érzete, hogy mindig próbáltál találni valami fészket. De valahogy nem sikerült ezt a fészket megtalálni. Hogy igazán szerettél mindig a társulatoknál lenni, ahol voltál. Téged nagyon szerettek. Mindenki nagyon szeret, én még rólad rosszat nem is hallottam, kollégától sem. És valahogy mégis az az ember érzete, hogy az igazi fészket nem sikerült megtalálni. Egy mondat nagyon megütötte a fülemet. Olvastam – nem a fülemet, a szememet –, hogy nem volt olyan rendező, aki beléd szeretett volna évekre vagy évtizedekre.*

– Hú, ez két téma.

– *Igen, kettő.*

– De volt egy, a Horvai István.

– *Nekem is.*

– Na látod! Horvai, aki akkor, amikor éppen belém szeretett még a *Deficit*nél, azt mondta, hogy csinál egy Csehov-sorozatot a Vígszínházban. Akkor lettem várandós a kisfiammal, és majd megszakadt a szívem, mert az összes Csehov jött volna sorba, ahol nagyon számított rám. Aztán nem is csinálta meg, de az lehetett volna egy ilyen, ő nagyon-nagyon szeretett engem.

– *De igaz ez a fészekkeresés?*

– Az nagyon-nagyon igaz. Csak ez engem nagyon elszomorít, tudod?

– *Ne szomorítson el.*

– De nagyon elszomorít, mert én nagyon vágytam rá. Én bárhová mentem, ott szerettem volna fészeklakó lenni, és szerettem volna segíteni is. A Vígszínházban például mondtam, hogy ha már énekelünk és táncolunk, akkor legyen ott oktatás, akkor legyen táncóra, legyen énekóra, hogy felkészüljünk. A fodrászok menjenek ki a műhelyekbe, hogy megtanulják az új stílust, hogy kell főnözni, akkor az volt a divat.

– *Mit csinálni?*

– Főnözni.

– *Az mi?*

– Az egy újfajta szárítás volt akkoriban, hogy kihúzod a hajad egy nagy körkefével. Megsértődtek a fodrászok, nem lett táncoktatás, nem lett énekoktatás, mindegy, de ott azért volt egy társaság. Őket szerettem. A Kernék, az Egri Márti, szóval ott volt egy csapat. Egyébként nagyon szomorúan szoktam mesélni, hogy én valahogy mindig kikerültem az ilyen csapatból. Mindig kizártnak éreztem magam.

” **Annyira szerettem volna, hogy nagyon szeressenek,
de úgy nagyon-nagyon.** ”

– *De miért?*

– Ezt meg nem tudom mondani neked. Emlékszem, egyszer voltunk külföldön a Vígszínházzal, és Egri Márti barátnőmmel voltam egy szobában, és mondtam, hogy én nem megyek le a *Popfesztiválra*, vagy mi ment. Ha elmegyek, ott az Almási Éva, ott a Kern Andris, de nem megyek, mert engem ők nem szeretnek. Úgy éreztem, hogy nem szeretnek. Annyira szerettem volna, hogy nagyon szeressenek, de úgy nagyon-nagyon.

– *De hát nagyon szeretnek.*

– De ha azt nem érzed igazából, akkor nem, mert oda bekerültem egy csomó nő közé, de ez nagyon nehéz ezen a pályán. És akkor azt mondta az Egri Márta, hogy na, gyere már le, na! És addig-addig kért, hogy lementem. Olyan jól éreztem magam, akkor éreztem egy kicsit.

– *Nem lehet, hogy ehhez, hogy téged nem szeretnek, nekik semmi közük nem volt?*

– Lehet.

– *Csak te szorongtál?*

– Figyelj, nekem volt egy elképzelésem a pályámról, hogy van egy fa, és akkor csinállok valamit, az egy rügy. Abból kijön egy ágacska, mert az lesz a következménye. Ott is

lesz egy rügy, ahogy csináltam valamit, és így szépen lesz egy nagy gyönyörű kerek fa. Ez nálam nem jött össze.

– *Hogyne jött volna össze, mert nem fád van, egy erdőd van már.*

– De amit én érzek erről, hogy nem volt ennek a következménye a következő. Csináltál egy filmet, nem tudom, kivel, angolul. Utána nem vitt esetleg tovább, kivéve Szabó Pista vagy Fehér Judit.

– *Ez nagyon érdekes, amit mondasz, mert szerintem ez egyébként külföldön, főleg a tengerentúlon van meg inkább, de igazándiból Nyugat-Európában is. Ha csinálsz valamit, a következő az valahogy arra épül.*

– Trambulin. Igen.

– *És ha csinálsz valamit, akkor az arra épül.*

– Na, erről beszélek. Csak én ezt egy fának képzeltem.

– *Szokták tőlem kérdezni, hogy mi a különbség kint dolgozni, meg itthon dolgozni. Erre azt szoktam mondani, hogy kint elvesztheted a bizalmat. Itt mindig meg kell szerezni a bizalmat.*

– Igen.

– *Tehát bármit csinálsz, hogyha elindulunk egy új munkával, akkor valahogy az mindig olyan, hogy be kell bizonyítanod azt, hogy...*

– Te vagy valaki.

– *...nem véletlenül vagy ott, hogy te játszod, az nem véletlen. Mindig ilyen kérdések, meg ilyen nézések vannak.*

– Na, hát ezt akartam mondani. Mások pályáján meg észrevettem, hogy volt azért ilyen. Én az én életemben ezt nem vettem észre. A József Attilában is voltam kétszer, ott nagyon jól éreztem magam, amikor ott volt az Iglódi István. Egyébként ő nagyon szeretett. Tehát azért ő engem szépen vitt a pályán, de akkor még ott volt mellettem Andorai Péter, ott volt Valló Péter, tehát tulajdonképpen azért ez a kis csapat azért úgy egyben volt.

– *Tulajdonképpen ennek ellenére, hogyha most megkérdezném, hogy van-e hiányod a szakmával kapcsolatban, arra nem mondhatnád azt, hogy igen. Azt mondanád?*

– Nem mondhatnám?

– *Mondjad!*

– Igen.

– *Mi?*

– Tudod, hogyha kérdezed a színészt vagy színésznőt, hogy szerepálok. Az, hogy én Csehovval nem találkoztam, csak egyszer, de az egy másik dolog volt.

– *A klasszik volt.*

– Igen. Tehát igazából én Jaltában játszottam egyszer a Béres helyett. Érted? Az ottani tévésben játszottam Csehovot, mert kiutaztunk, és kiderült, hogy a tévésnek játszunk.

– *A jaltai MGTSZ-nek?*

C SERHALMI GYÖRGY

„A tizedik előadás körül szokott úgy-ahogy valami megjelenni, hogy na, ez a szerephez már valamennyire közel van. És akkor érzem azt a rettenetes felelősséget, hogy erre alkalmas vagyok én?”

– *Nagyon kevés olyan kolléga van, aki, hogy mondjam, jelképe egy korszaknak. Tehát Alain Delon a franciáknál, Zbigniew Cybulski a lengyeleknél, Cserhalmi György a magyaroknál.*

– Latinovits Zoltán.

– *Nem. Lehet, hogy a te generációdnak igen, de az én generációmnak ő legenda.*

– Akkor én már haza is mehetek, köszönöm szépen.

– *Szevasz, köszi! Ezt csak azért mondom, mert minthogyha az utóbbi időben valahogy azt éreznéd, hogy meg kell szólalni.*

– Kell válasz rá?

– *Ha akarsz.*

– Akkor szoktam, amikor valami nagyon átlép egy küszöböt. Akkor érzem, hogy bejön hozzám, és ott elkezd matatni. Csinál mindenfélét, és egyszer csak fölébredek reggel, és nem tudom, miért szégyellem magam. Olyankor megszólalok, és akkor jobb.

– *Több minden történik most, ami most bemegy, vagy az öregséggel kicsit ritkásabb?*

– Van idő vele foglalkozni, igen. Már olyan értelemben, hogy mást nem csinálok. Néha írogatok valamiket, marhaságokat.

– *Azt olvastam, hogy írsz, hogy le akarsz írni mindent, ami történt.*

– Hát le, és akkor közben persze az ember kénytelen a maga módján, a maga szintjén gondolkodni, és akkor eszébe jut egy-két dolog.

– *De Gyuri, te eddig mindig gondolkodtál.*

– Valamin igen.

– *Hát akkor meg? Akkor mi az, ami változott?*

– Elkezdték komolyan venni, miközben nem vesznek komolyan. Valamiért valakik azt érzik, hogy ebből lehet hírt csinálni, és akkor elkezdnek komolyan venni. De én nem veszem magam komolyan egy pillanatig se, nehogy azt hidd.

” Mindenki fontos, csak én nem,
ez egy életszemlélet. ”

– *Az mit jelent, hogy nem veszed komolyan?*

– Mindenki fontos, csak én nem, ez egy életszemlélet. Tudniillik lehet, hogy ezzel rákényszerítelek téged is, hogy azt mondd, te Cserhalmi, te fontos vagy, én nem vagyok fontos. És egy harmadiknak átadod te is.

– *Mert az sokkal fontosabb, hogy a másik fontos, mint hogy én.*

– Igen.

– *Miért?*

– Mert úgy élünk, legalábbis én így gondolom, vagy így látom, hogy elmegyünk a dolgok mellett. Nemcsak szenvedő állatok mellett, hanem szenvedő emberek mellett is. És már olyan értelemben is elmegyünk, hogy nem is vagyunk rá kíváncsiak, szenved-e, vagy nem.

– *De azért nem vagyunk rá kíváncsiak, mert magunkat védjük, mert mi sem vagyunk túl jól.*

– Valamiféle szolidaritásnak azért kéne működnie, még egy kórterem szinten is, nem?

– *Kórterem szinten?*

– Hát, hogyha te se vagy jól, és én se, akkor...

– *Amikor idősödő kolléga elkezd beszélni, akkor mindig eszembe jut, hogy furcsa módon, mi nem tudunk mit kezdeni azzal, de a szakmánk se tud mit kezdeni azzal, hogy elmúlunk negyven-, ötven-, hatvanévesek. Hogy fönt vagyunk, pörgünk, nagyon sokat dolgozunk, de nem tudunk mit kezdeni azzal, hogy az öregséggel nem tudunk mit kezdeni.*

– Erre kéne valami recept?

– *Erre kéne, nem tudom, hogy recept, de mintha benned is ezt érezném.*

– Biztos, hogy van valami alapja, hogyha ezt érzed, de nálam ez nem jellemző. Én négy éve fölálltam, és azóta nem csinálok semmit, de azért panaszkodni nem hallasz.

– *Nem. De miért nem csinálsz semmit?*

– Azt érzem, hogy nem vagyok abban az állapotban se szellemileg, se idegileg, se fizikailag, hogy fölmenjek a színpadra.

– *Ne haragudj, úgy nem fogsz tudni fölmenni a színpadra, mint harminc-negyven évesen. De hetvenvalahány évesen tudsz valamit, amit harminc-negyven évesen nem tudtál.*

– Most nem arról van szó, hogy szeretnék A pontból a B pontba eljutni, és ez, mondjuk, három méter. Azt se nagyon tudom megtenni bot nélkül.

EPERJES KÁROLY

„Akkor én ezt átgondoltam, átímádkoztam, és arra is ráébredtem kamaszkoromban, hogy hú, de szépek a nők! Ha a Jóisten ilyen szépeket teremtett, ebből balhé lesz. És akkor mondtam, hogy nem leszek pap. Tehát ha nem római katolikusként születek, hanem reformátusként vagy görög-katolikusként, biztos egy színésszel kevesebb lenne.”

– Szervusz!

– Szervusz!

– *Direkt megnéztem, hogy Hegykő hány lakosú.*

– Most mennyi?

– *2012-es adat volt, 1026.*

– Most már több.

– *Több?*

– Több, mert sokan telepednek be szerintem. Termálfürdő is van, és sokan onnan járnak át Ausztriába dolgozni.

– *Ja, mert ott nem az történik, hogy egyre kevesebben vannak. Hanem egyre többen.*

– Az őslakosok biztos.

– *Azért néztem meg, mert én körülbelül ugyanekkora faluból származom.*

– Tudom.

– *És azt akarom tőled kérdezni, mert én nem tudok igazán válaszolni arra, amikor megkérdezik tőlem, hogy egy ilyen környezetben vagy kis faluban mikor jutott eszedbe, vagy mitől jutott eszedbe, hogy ezt akarod csinálni?*

– Erre szokták mondani, gondolta a fene. Én nem gondoltam. Én olimpiai bajnok szerettem volna lenni, meg futballista.

– *Miben?*

– Öttusában, de hát érdekes módon ló volt, de lovaglásra nem volt lehetőség.

– *Az felénk is úgy volt.*

- Igen, ez döbbenetes.
- *Nem lovagoltak arrafelé.*
- Balczó András miatt, ő volt a példakép. A másik persze a foci. Mindenki focista akart lenni abban az időben, mert akkor nagyon jó volt a magyar foci. Hogy megelőzzem a kérdéset, hogy lettem az. Kérlek szépen.
- *De eszedbe se jutott?*
- Édesapámnál játszottam először. Szerintem édesapám hasonló, mint a te édesapád.
- *Helyi kultúra.*
- Ő iskolaigazgató-helyettes is volt, forradalmi bizottmány elnöke is volt, kultúrotthon-igazgató is volt.
- *Mindig mindenki, hogyha valami baja volt, vagy valamit akart, akkor hozzá ment, és ő mindent elintézett.*
- Igen. Van is egy történet, hogy „tanár úr, itt egy kis borravaló”. Nem fogadta el. És akkor mondtam, ne édesapának adják, legyenek szívesek, édesapám nem szereti a bort. A nagyapám szereti. Mondtam, gyerekkoromban apám szétröhögte magát.
- *Apám se iszik.*
- És kérlek szépen, hogy mondjam neked...
- *Ott tartottál, hogy a papádnál játszottál először.*
- Két és fél éves voltam, és ezt kellett elénekelni, ez volt az első: Rossz a Jézus kicsizmája, sír a ködmöne. Ázik, fázik, megveszi az isten hidege. Hogyha kicsizmám volna, néki adnám, báránybőrös ködmönkémmel jól betakarnám. Aztán utána a következő szerepem valami iskolai rendezvényen volt, ott meg én voltam az apa. Már akkor apákat játszottam.
- *De Szami, ez soha nem úgy van, hogy az ember véletlen lesz színész.*
- Véletlen nincsen. Édesanyám azt szokta mondani, ő is pedagógus volt, hogy kicsi fiam, aki a véletlenre hivatkozik, az az ördög unokaöccse. Tehát véletlen nincs. Állandóan parodizáltam. Minden iskolai szünetben. Éppen múltkor találkoztam Harkányi Bandival, és mondtam neki, hogy benne vagy nagyon abban, hogy színész lettem. De ne hülyéskedj már, mondjad! Mondom, *Kázmér, a kacsa.*
- *Mi az a Kázmér, a kacsa?*
- Te még kicsi vagy hozzá.
- *Mondd már meg, hogy mi ez a Kázmér.*
- Az egy magyar játék.
- *Kázmér, a kacsa?*
- Kázmér, a kacsa. Volt egy kacsa, egy ilyen gyerek kacsamese volt. Az volt az első paródiám, nagy siker volt, és akkor elkezdtem a tanárokat parodizálni, Kádártól kezdve Psota Irénkén keresztül, Latinovits Zoltánig. És akkor elindultam, nyertem versmondó versenyen, meg paródiában, megyei szinten, és mindenki azt mondta, hogy valami ilyen lesz belőlem. Onnan a környékünkről két színész lett. Horváth Terike és Horváth Józsi bácsi. A korosztályomból

később Kováts Adél. Egy gimnáziumba jártunk, öt évvel később ment a Széchenyibe, Sopronban, de onnan a környékünkről nem volt más színész. Mind a ketten, Józsi bácsi is, meg Terike is, NÉKOSZ-osok voltak.

– *A parasztszínészt mondták így, vagy valami ilyesmi.*

– Igen. Én meg ilyen falusi gyerek, de pedagógusgyerek. A falusi gyerekek úri gyerekeknek tartottak, ha bekerültem valami olyan helyre, akkor meg falusi voltam.

– *Hány évesen láttál először színházat?*

– Hát nagyon hamar. Édesapámék jártak.

– *Hová?*

– Sopronba. Akkor még járt a Déryné is, ahova lehetett.

– *Igen, mert mentek mindenfelé.*

– Igen. De Sopronban voltam először színházban. Ott láttam először kőszínházat, minőségít, a Győri Kisfaludy játszott ott akkor, igen. Hát meg a tévében. Volt a pártházban televízió, meg nálunk. Nálunk nézték a reakciósook, a pártházban nézte más mindenki.

– *A színházi előadás az nem úgy volt, hogy reakció... Az egyféle volt.*

– Hát az egyféle volt. Tehát a pap, meg az egyéb értelmiségi, meg a szomszédok, akikkel jóban voltunk.

– *Visszajársz?*

– Hát szeretném visszavásárolni a szülőházat. A szülőháznak a gerendájára, nem tudom, ki írta ki, de múltkor valaki fölhívta a figyelmemet, hogy ki van írva: itt született Eperjes Károly, 1954. február 17. De én ezt nem tudtam például, hogy a gerendára kiírták. Nagyanyáméknál születtem, majdnem srévizaví a templommal. Már eladták korábban a szüleim a nagyszülői házat, és a mi házunkat meg én adtam el, amikor a szüleim meghaltak. Nem tudtam bemenni. Most már bemennék, és nagyon bánom, hogy eladtam. Talán majd visszavásárolhatom, nem tudom. Azért adtam el, mert azt mondták, hogy ide figyelj, ne add el, ebből úgylis múzeum lesz. Mondom, menjetek az izébe. Szóval azért tartsam meg, hogy...

– *Majd amikor nem leszek, múzeum legyen.*

– Ez annyira feldühített, meg úgyse tudok bemenni. A pap barátom, Rezner Feri, ő pakolta ki a könyvtárat is, mindent, kispapoknak vidd, a szépirodalmat az iskolába vigyétek be.

– *Akkor nem is jársz vissza?*

– Dehogynem. Nem bírom ki. Nekem az az otthonom. Én itthon is otthon érzem magamat, de otthon vagyok otthon. Nekem az ott, Hegykő. Igen.

– *Mi az ott? Mert ugye nagyon messze, te is, én is, szóval nagyon messze kerültünk attól, vagy nem tudom, hogy messze kerültünk-e. De hogy nagyon más életet, vagy nagyon más világban élünk, vagy csöppentünk bele, vagy ahogy történt velünk.*

– Az egész életemet édesapámékig ott éltem meg, ott voltak a szent karácsonyok, otthon voltak a nagy ünnepek.

GÁLVÖLGYI JÁNOS

„Amikor főiskolás voltam, a *Ki mit tud?* után,
meg a népszerűség után, és azt mondtam, vidám műfajjal,
paródiával soha a bűdös életben nem foglalkozom.
A környékére nem megyek.”

– *Nagy örömmel újságoltad, hogy kivel próbálsz.*

– Igen, Pintér Bélával.

– *És ez miért olyan nagy szó?*

– Azért, mert valami örült vonzódást éreztem, amióta van Pintér Béla. Emlékszem, hogy többször volt jegyem rá, és mindig úgy alakult, hogy valami miatt nem tudtam megnézni. Amikor az első előadását láttam, azt mondtam, amit tudok, én mindent megnézek úgy, hogy nem ismertem Pintér Bélát személyesen. Pár évvel ezelőtt gondoltam, hogy írok neki egy levelet. Annak idején Márkus Laci írt levelet Jancsó Miklósnak, hogy Márkus László színész vagyok, szeretnék önnel dolgozni.

– *Té is írtál a Márkusnak.*

– Jó, de én gyerek voltam. Na mindegy, és akkor azt mondták, hogy ne, hülyeség. Három évvel ezelőtt találkoztam vele személyesen. Minden előadást láttam, és az egyik előtt a nejemmel egy órával korábban ott voltunk az Átriumnál. És jött egy ember felém, mire azt mondtam, hogy Jutka, ez a Pintér Béla, ide jön, de hozzám jön ide. Én a mai napig ilyen nagy örült rajongó vagyok.

– *Miért ilyen nagy öröm ez?*

– Egyrészt azért, mert amiről szól, meg amit csinálhatok benne, az más, meg másfajta a munkamódszer is, mint amit én eddig megszoktam. Amikor nagyon Gálvölgyi vagyok, akkor nekem azért olyan sok dolgom nincs magammal, mert akkor én vagyok a Gálvölgyi. De úgy éreztem, hogy tulajdonképpen már mit tudnék csinálni?

– *Mi vesztenivalód van?*

– Nem erről beszélek, hogy mit tudnék valami olyat csinálni, ami engem színészeleg birizgál még.

– *Na akkor, ezt nem most akartam így az elején, mert tudod, hogy szeretlek. Hogy van az, hogyha valaki ilyen nagy ember lesz, most ebben semmi cikizés nincs, és utána sokat beszél arról, hogy fura, hogy nem láttak meg benne sokáig mást, mint ami első pillantásra látszik. Mennyire tud nyitott maradni az ember?*

– Én abszolút nyitott vagyok, ha van megkeresés, tehát ha van hívó fél. De miután én arra voltam predestinálva, hogy a Gálvölgyivel tuti, hogy egy Neil Simont, bármit el lehet játszani, voltak kísérletek, nem kísérletek: Arthur Miller *Alkuj*a.

” **Amikor nagyon Gálvölgyi vagyok, akkor nekem azért olyan sok dolgom nincs magammal, mert akkor én vagyok a Gálvölgyi.** ”

– *Tényleg játszottál Macbethet?*

– A főiskolán, igen. Nagyon rossz voltam benne, mert azt hittem, a színészet külsőségekből áll. Laurence Olivier-ről volt egy könyv, aminek a címlapján ő volt mint Macbeth, gyönyörű volt. Ugyanazt a maszkot megcsináltam, és álomszép voltam. Néztem magam lenn az Ódryn, a tükörben, akkor még volt főiskola, hú, Gálvölgyi, ezen az úton megyünk tovább. És nagyon rossz voltam, mert csak a maszkom volt meg, de belül semmi nem volt. De megbocsátható, mert főiskolás voltam. És akkor eldöntöttem, hogy soha többet nem kérek magamnak szerepet. Egy volt, amit én akartam megcsinálni, Ladislav Fuks *A hullaégető*. Ami megint csak egy olyan szerep volt, látod, nem Gálvölgyi volt, hanem azt mondták, húha. És akkor ott van ez a húhaélmény, de az ember megy tovább.

– *De miért alakul ez így ki?*

– Hát te kérdezed, aki rendező vagy? Mert lusták vagytok. Azt mondjátok, hát megcsináljuk ezt, ezt...

– *De ti nem vagytok lusták?*

– Nem. Hát én nélküled mit tudok tenni? Alföldi úr, nagyon szeretném eljátszani önnél a *Macbethet*. Mire te, eszembe nem jutottál. Ha neked nem jutok az eszedbe, te voltál színész, meg vagy.

– *Vagyok is.*

– Robikám, kiszolgáltattott vagy. Ha benned nem gondolkodik Gipsz Jakab rendező, akkor te hiába kalimpálsz. Amikor a Madáchban Kerényi Imre volt az igazgató, nem az a Kerényi Imre, aki aztán sajnos az lett, ami. Nekem nagyon jó igazgatóm volt. Megcsináltuk az *Alkut*, baromi nagy siker lett, kilencvenéves öreg zsidót játszottam benne. Azt kérdezte, melyik úton menjünk tovább, Miller, vagy pedig a bulvár? Mondtam,

Miller. És akkor mentünk. Nem a bulvárba, most már elmentünk a rózsaszín musical tengerére, amihez már nekem semmi közöm nincs.

– *Mi játszottunk egy ilyen rózsaszín musicaltengeres... A Producerekben. Hány perces volt az a dal?*

– Ja, igen. De hát az még nem volt rózsaszín.

– *Elárulom neked, én azt, amikor tudtam, néztem. Az egy negyedórás szám volt, ritmussal, pakolással, énekléssel.*

– Ki akartuk hagyatni.

– *Agyrém volt. Azt nem lehet megcsinálni.*

– Megcsináltuk. Annyi mindent megcsinál az ember, hogyha megbíznak benne. De hát engem elkönyveltek, a Gálvölgyi sikeres. Mi baja van? Csak azért bosszankodom néha, hogy nekem mentegetőznöm kell.

– *Miért kell mentegetőzni?*

– Mert te is így kezdted, hogy és akkor te vagy a Gálvölgyi.

– *Elmondom, hogy miért kezdtem így. Elolvastam egy csomó interjút veled, hogy ne csak a személyes barátságra, szimpátiára vagy szeretetre apelláljak. Az összes interjú azt bizonyítja, hogy nagyon komoly ember vagy, aki alaposan átgondolja a mondandóját. Aki úgy beszél mindenről, hogy közben nincs benne anarchista vagy forradalmi gondolat, de nagyon pontosan fogalmaz. Én ezt merő szeretetből kérdeztem, mert mindig előbukik belőled. Akkor is, amikor azt mondod, nem akarsz erről beszélni.*

– Mert kiprovokálják az emberből.

– *Erről te nem tehetsz. Tudom, azt mondtad, hogy a rendező.*

– Nem. Én elindultam valamikor egy úton, amire rákerültem, így, úgy, amúgy. Amikor főiskolás voltam, a *Ki mit tud?* után, meg a népszerűség után, és azt mondtam, vidám műfajjal, paródiával soha a bűdös életben nem foglalkozom. A környékére nem megyek. Vidám műfaj, jaj, mondtam én nagyképpen főiskolásként. Mindannyian ezt szoktuk mondani. És aztán nem indult be a Tháliában ez a dolog. Jött egy tévészilveszter, ahol fölfedeztek megint mint parodistát, és akkor a Kazimir Karcsi nekem azt mondta, hogy apuskám, csinálja meg magát házon kívül, és ha ez összejön, én használni fogom. Ez egy nagyon kemény mondat.

– *Hol voltál először?*

– Kamara Varieté.

– *Az mi volt?*

– Az a mostani Játékszín helyén volt. Ott nyílt meg 1907-ben a Fővárosi Cabaret Bonbonnière, az első budapesti kabaré, ahol Nagy Endre is fellépett. Ott fél hattól fél hétig ment egy egyfelvonásos kis könnyű darab színészekkel. Színészek elmentek a színházba játszani, fél héttől ment egy artistaműsor, artistákkal, parodistákkal, mint én magam, és fél kilenctől megint artistaműsor volt, és amikor visszajöttek a színészek, akkor fél

tízről leadták ugyanazt a darabot. Ez vasárnap háromszor ismétlődött így meg. És ott én lenyomtam nyolcszázvalahány előadást. Magánszámmal természetesen. De például megtanultam a precizitást, a festést a színpadra, hogy nem lehet késni. Nem tudtam, akkor még nem voltak ilyen képzeteim, hogy megfigyelnek, de az ügyelő jelentésében megnézték, hogy egyik este tizenkét perc volt a magánszámom, másik este húsz, aztán nyolc. Akkor behívatott az igazgató, és azt kérdezte, mennyi volt a premier? Mondtam, hogy tizennégy perc. Minden este tizennégy percrek kell lennie. Ha rossz közönség van,

ha jó. Akkor még olyan közönség volt, hogy bőrönddel ültek bent, és miközben ment a számod, azt mondta, „gyere már, Béla, mert megjött a vonat”.

– *Közel volt a Nyugati.*

– Na most ott én megtanultam, hogy kell reagálni csípőből, mert nem lehetett azt kihagyni, hogy valaki bőrönddel négy sort felállít és kimegy, meg bejön. Úgyhogy ott az ember megtanulta, meg kellett tanulni a szakmát. Például Rátonyi Róbert ott állt oldalt, egy műsorban voltunk, és akkor nagy sikerem volt, hadd mondjam el. Most már azt hazudok, amit akarok. Nagy sikerem volt, meghajoltam, és kiszaladtam.